

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/23

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Pozytywiści i ich projekt życia po klęsce 1863 r.
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Positivists and their project of life after the defeat of 1863
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu	prof. dr hab. Beata Obsulewicz-Niewińska
------------------------	--

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład			2
konwersatorium	30	VI	
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Literatura powszechna i polska do wieku XIX – znajomość podstawowych konwencji. Dzieje Europy i Polski do XIX wieku – orientacja w podstawowych procesach historycznych. Student powinien dysponować wiedzą z zakresu przedmiotów humanistycznych, posługiwać się podstawową terminologią w tych obszarach wiedzy, a także wykazać się znajomością zagadnień z zakresu historii literatury epok wcześniejszych (od antyku do literatury romantycznej włącznie).
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Charakterystyka problematyki literatury pozytywizmu w Polsce i Europie, rozumianej jako integralny komponent dziewiętnastowieczności wpisującej się w formułę literatury nowoczesnej.
C2. Zapoznanie z wybranymi dziełami literatury pozytywizmu w Polsce, z sylwetkami twórców tej literatury, z procesami historycznymi w kontekście społeczno-intelektualnym.

C3. Zapoznanie z procesami oraz zjawiskami społeczno-literackimi nurtu zwanego pozytywizmem i znaczeniem tego nurtu dla polskiego życia społecznego i kontinuum kultury europejskiej.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	zna periodyzację historii literatury oraz najważniejsze prądy literackie, artystyczne i filozoficzne w odniesieniu do literatury pozytywizmu kulturowych; rozumie logikę procesu literackiego, rozpoznaje konwencje charakterystyczne dla literatury pozytywizmu	K_W01
W_02	ma wiedzę o twórcach literatury polskiej po 1863 r., zna ich reprezentatywne teksty oraz wybraną literaturę przedmiotu z nimi związaną	K_W02
W_03	zna wybrane (podstawowe) dzieła literatury powszechnej od średniowiecza po współczesność	K_W03
W_04	zna i rozumie podstawową terminologię z zakresu poetyki, ma wiedzę o strukturze dzieła literackiego, rodzajach i gatunkach literackich w pozytywizmie, rozumie kategorie pojęciowe z zakresu wersologii, genologii, stylistyki i teorii języka poetyckiego ważne dla literatury po 1863 r.	K_W04
W_05	zna zasady analizy i interpretacji utworu literackiego (opanował podstawowy kanon czynności analitycznych) oraz literaturoznawczą metodologię	K_W05
UMIĘTNOŚCI		
U_01	potrafi odnieść wiedzę literaturoznawczą do konkretnych dzieł literackich doby pozytywizmu, rozpoznać ich przynależność do epoki realizmu i naturalizmu, wskazać miejsce w procesie literackim, ocenić ich wartość artystyczną	K_U01
U_02	potrafi zanalizować przykładowe dzieła literackie powstałe po 1863 r. i należące do spuścizny pozytywistów oraz inne teksty kultury będące egemplifikacją tradycjonalizmu i innowacyjności w obrębie oraz wybranych nurtów artystycznych i prądów kulturowych ważnych dla rozumienia literatury pozytywizmu	K_U02
U_03	potrafi zinterpretować powiązania pomiędzy literaturą pozytywizmu polskiego a literaturą powszechną różnych epok	K_U03
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści specjalistycznych oraz do systematycznego weryfikowania własnego stanu wiedzy i kompetencji zawodowych	K_K02
K_02	jest gotów do przestrzegania zasad etyki, dbałości o dorobek i do pielęgnowania tradycji zawodowej; ma uznanie dla kulturalnej i społecznej wagi studiowanego przedmiotu	K_K06

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1) Pojęcie pozytywizmu. Pojęcie realizmu: przemiany rozumienia terminu, wyznaczniki realizmu, odmiany dzieł realistycznych. Pojęcie naturalizmu: przemiany rozumienia terminu, wyznaczniki realizmu, odmiany dzieł realistycznych.
2) Zjawisko cenzury i mowy ezopowej. Wpływ cenzury i autocenzury na twórczość literacko-społeczną w II połowie XIX wieku.
3) Rodzaje literackie w dobie pozytywizmu. Proza: różne odmiany powieści (tendancyjna, psychologiczna, historyczna, naturalistyczna). Poezja: liryka parnasistowska, dla dzieci, patriotyczna, okolicznościowa. Dramat: komedia i dramat mieszczański. Krytyka literacka.
4) Literatura odbiciem programu pozytywistów (emancypacja kobiet, asymilacja Żydów, zmiana myślenia o społecznej roli pracy, niwelowanie różnic pomiędzy poziomem zaawansowania cywilizacyjnego, pogłębiona duchowość i postawa religijna religii, stosunek do nauki i wiedzy etc.)

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny, dyskusja	obserwacja	protokół obserwacji
W_02	Wykład konwersatoryjny, dyskusja	obserwacja	Protokół obserwacji
W_03	Wykład konwersatoryjny, dyskusja	egzamin	protokół
W_04	Wykład konwersatoryjny, dyskusja	egzamin	protokół
W_05	Wykład konwersatoryjny, dyskusja	egzamin	protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	dyskusja	obserwacja	protokół obserwacji
U_02	dyskusja	obserwacja	protokół obserwacji
U_03	dyskusja	egzamin	protokół
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	dyskusja	obserwacja	Raport z obserwacji
K_02			

VI. Kryteria oceny, wagi...

Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30

Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60
--	-----------

VII. Literatura

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none"> 1) E. Ichnatowicz, <i>Literatura polska drugiej połowy XIX wieku (1864-1914)</i>, Warszawa 2000; 2) G. Borkowska, <i>Pozytywiści i inni</i>, Warszawa 1996; 3) J. Tomkowski, <i>Mój pozytywizm</i>, Warszawa 1993; 4) B. Skarga, <i>Polska myśl filozoficzna w okresie pozytywizmu</i>, [w:] <i>Filozofia i myśl społeczna w latach 1983-1895</i>, oprac. A. Hochfeldowa, B. Skarga, Warszawa 1980; 5) H. Markiewicz, <i>Literatura okresu pozytywizmu w perspektywie polskiej i światowej</i>, [w:] tegoż, <i>Przekroje i zbliżenia</i>, Warszawa 1967; 6) A. Martuszevska, <i>Poetyka polskiej powieści dojrzałego realizmu (1876-1895)</i>, Wrocław 1977;
Literatura uzupełniająca
<ol style="list-style-type: none"> 1) A. Mazur, <i>Transcendencja realistów. Motywy metafizyczne w polskiej i niemieckiej prozie II połowy XIX wieku</i>, Opole 2001; 2) H. Markiewicz, <i>Pozytywizm</i>, wyd. 3, Warszawa 1999; 3) S. Fita, „<i>Pozytywista ewangeliczny</i>”. <i>Studia o Bolesławie Prusie</i>, Lublin 2008; 4) S. Fita, <i>Pokolenie Szkoły Głównej</i>, Warszawa 1980; 5) T. Budrewicz, <i>Wierszobranie: druga połowa XIX wieku</i>, Kraków 2016;